

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 29/2010-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti F. V., s. r. o., K., a Ing. V. K., K., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a sťažnosť obchodnej spoločnosti F. V., s. r. o., K., aj vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 CoKR 3/2009 zo 16. septembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti F. V., s. r. o., a Ing. V. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. októbra 2009 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti F. V., s. r. o., K. (ďalej len „sťažovateľka“), a Ing. V. K., K. (ďalej len „sťažovateľ“, ďalej spolu len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) a sťažnosť sťažovateľky aj vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 CoKR 3/2009 zo 16. septembra 2009.

Podaním z 11. marca 2009 Slovenská republika – Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovateľ“) podalo Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok sťažovateľky. V návrhu na vyhlásenie konkurzu navrhovateľ okrem svojej pohľadávky voči sťažovateľke označil ako ďalšieho veriteľa Colný úrad K. (ďalej len „ďalší veriteľ“ alebo „colný úrad“) z titulu pohľadávky vyplývajúcej z rozhodnutia colného úradu č. j. 1307/2002/KE-M z 22. novembra 2002 (ďalej len „rozhodnutie colného úradu“).

Okresný súd uznesením č. k. 31 K 13/2009-30 zo 7. apríla 2009 začal konkurzné konanie na majetok sťažovateľky a 20. apríla 2009 ju vyzval, aby sa vyjadrila k návrhu na vyhlásenie konkurzu.

Sťažovateľka sa vyjadrila k návrhu na vyhlásenie konkurzu tak, že ho navrhla zamietnuť a požiadala o pridelenie právneho zástupcu okresným súdom. Bol jej pridelený zástupca z radov advokátov JUDr. A. T.

Následne došlo k zmene sídla sťažovateľky a zmene v osobách jej spoločníkov tak, že jej jediným spoločníkom a konateľom sa stal sťažovateľ. Zmeny boli vykonané rozhodnutím valného zhromaždenia sťažovateľky a zmluvou o prevode obchodného podielu z 26. mája 2009 a zapísané v Obchodnom registri Slovenskej republiky (ďalej len „obchodný register“) 19. júna 2009.

Okresný súd uznesením č. k. 31 K/13/2009-155 z 10. júla 2009 vyhlásil konkurz na majetok sťažovateľky (ďalej len „uznesenie o vyhlásení konkurzu“).

Sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o vyhlásení konkurzu.

Následne okresným súdom ustanovený právny zástupca sťažovateľky podaním z 26. augusta 2009 požiadal okresný súd o zbavenie právneho zastupovania spoločnosti z dôvodu uvedeného v § 21 písm. b) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“), a to, že je veriteľom sťažovateľky. Okresný súd o tomto návrhu nerozhodol.

Krajský súd v odvolacom konaní uznesením sp. zn. 2 CoKR 3/2009 zo 16. septembra 2009 (ďalej len „uznesenie zo 16. septembra 2009“) potvrdil uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu.

Sťažovatelia k danosti aktívnej legitimácie sťažovateľa ako jediného spoločníka sťažovateľky na podanie tejto sťažnosti okrem iného uviedli:

„Predbežnou otázkou majúcou vplyv na posúdenie tejto sťažnosti je rozhodnutie o aktívnej legitimácii Sťažovateľa 2 na podanie tejto sťažnosti, za stavu oddelenej právnej subjektivity právnickej osoby a jej spoločníka...“

Vyhlásením konkurzu prechádza oprávnenie nakladať s majetkom úpadcu z úpadcu na ustanoveného správcu konkurznej podstaty. Zároveň to však znamená, že na správcu

prechádza súčasne oprávnenie nakladať s majetkom spoločníkov úpadcu a to bez toho, aby títo mali k dispozícii účinný a efektívny prostriedok nápravy ak sú presvedčení, že či už konkurzným konaním alebo konaním správcu v rámci konkurzného konania došlo k porušeniu zákona v ich neprospech. ZKR neoznačuje spoločníkov úpadcu za účastníkov konkurzného konania...“

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich označených základných a iných práv uznesením krajského súdu zo 16. septembra 2009, a to z týchto dôvodov:

A. Podľa sťažovateľov krajský súd konal a rozhodol o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o vyhlásení konkurzu za stavu, keď sťažovateľka „*nebola riadne zastúpená spôsobom upraveným v zákone*“, k čomu uviedli:

„Sťažovateľka 1 požiadala konkurzný súd o pridelenie právneho zástupcu ex offio z dôvodu, že začaté konkurzné konanie je pre ňu konaním zásadného významu, v ktorom sa rozhoduje o jej budúcej existencii. Súd sa spotrebou právneho zastúpenia v tomto konaní stotožnil a právneho zástupcu jej prideliť.

Ako sa však následne ukázalo, pridelený právny zástupca zistil, že pre jeho zastupovanie Sťažovateľky 1 existuje zákonná prekážka, túto skutočnosť včas oznámil súdu a požiadal o zbavenie právneho zastupovania Sťažovateľky 1...

Podľa § 21(b) Zákona o advokácii, je advokát povinný žiadosť klienta o zastupovanie odmietnuť, ak sú jeho záujmy v rozpore so záujmami klienta. Pridelený právny zástupca súdu jasne oznámil, že jeho záujmy sú v rozpore so záujmami Sťažovateľky 1. Z konkurzného spisu zároveň vyplývalo, že tomu tak skutočne môže byť, nakoľko zástupca mal v konaní prihlásené svoje pohľadávky voči Sťažovateľke 1. Podľa názoru Sťažovateľky 1 mal súd o tejto žiadosti (procesnom návrhu) každopádne rozhodnúť a to ešte pred rozhodnutím o samotnej veci...

Súd takto nekonal a o procesnom návrhu právneho zástupcu nerozhodol a o odvolaní rozhodol na podklade úkonov potenciálne zaujatého zástupcu...“

B. Podľa sťažovateľov krajský súd uznesením zo 16. septembra 2009 potvrdil uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu, ktoré bolo „*zaťažené vadou nesplnenia obligatórnej podmienky rozhodnutia*“ spočívajúcou v uvedení nesprávneho miesta sídla sťažovateľky, k čomu uviedli:

«V čase podania návrhu navrhovateľa na vyhlásenie konkurzu, sídlila Sťažovateľka 1 na adrese „K., K.“. V priebehu konania o vyhlásenie konkurzu zmenila Sťažovateľka 1 svoje sídlo na „L., K.“. Táto zmena bola v obchodnom registri zapísaná dňa 19. 6. 2009... a teda súdu bola známa v dostatočnom predstihu pred vydaním uznesenia o vyhlásení konkurzu, ktoré súd vydal dňa 10. 7. 2009. Súd v tomto uznesení označil Sťažovateľku 1 ako spoločnosť sídliacu na adrese „K.“, čo však v tej dobe už 3 týždne nebola pravda...

Prvostupňový súd vydal vadné rozhodnutie o vyhlásení konkurzu, kedy v ňom uviedol sídlo úpadkyne na adrese, na ktorej táto nesídlila. Pritom zákon uvedenie tohto údaju považuje za obligatórnu náležitosť návrhu/rozhodnutia.

Sťažovatelia namietajú, že takáto vada rozhodnutia má zvlášť v konkurznom konaní závažné následky, a ako taká, je neodstrániteľná...

Odvolací súd mal túto vadu napadnutého uznesenia zistiť a posúdiť ako svoju ex offio povinnosť... zjednať nápravu, spočívajúcu v jedinej možnosti danej zákonom a to, zrušením vadného uznesenia a zastavením konkurzného konania...»

C. Ďalší nedostatok uznesenia krajského súdu zo 16. septembra 2009 vidia sťažovatelia v tom, že ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu napriek tomu, že „*Konkurz bol vyhlásený za nesplnenia podmienok procesného konkurzného práva, na podklade jedinej pohľadávky jedinej právnickej osoby.*“.

V súvislosti s touto námietkou sťažovatelia citovali príslušné zákonné ustanovenia:

„§ 3(1) ZKR: Dlžník je v úpadku, ak je platobne neschopný, alebo predĺžený.

§ 3(2) ZKR: Platobne neschopný je ten, kto má viac ako jedného veriteľa a nie je schopný plniť 30 dní po lehote splatnosti viac ako jeden peňažný záväzok. Za jednu pohľadávku pri posudzovaní platobnej schopnosti dlžníka sa považujú všetky pohľadávky,

ktoré počas 90 dní pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu pôvodne patrili len jednému veriteľovi.

§ 11(3) ZKR: Veriteľ je oprávnený podať návrh na vyhlásenie konkurzu, ak je dlžník voči nemu viac ako 30 dní v omeškaní s plnením peňažného záväzku a zároveň možno odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť tohto dlžníka. Platobnú neschopnosť dlžníka možno odôvodnene predpokladať vtedy, ak je dlžník viac ako 30 dní v omeškaní s plnením aspoň dvoch vykonateľných alebo písomne uznaných peňažných pohľadávok aspoň dvoch veriteľov, napriek tomu, že bol veriteľmi týchto pohľadávok písomne vyzvaný na ich zaplatenie.

§ 12(2) ZKR: Návrh veriteľa na vyhlásenie konkurzu musí obsahovať aj skutočnosti, z ktorých veriteľovi vyplýva oprávnenie podať návrh a ktoré odôvodňujú platobnú neschopnosť dlžníka...

§ 14(1) ZKR: Ak súd zistí, že návrh na vyhlásenie konkurzu spĺňa zákonom ustanovené náležitosti, najneskôr do 15 dní od doručenia návrhu rozhodne o začatí konkurzného konania. Inak návrh na vyhlásenie konkurzu v rovnakej lehote uznesením odmietne.

§ 21(2) OSP: Za štát pred súdom koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu. “

Sťažovatelia k tejto svojej námietke v sťažnosti uviedli:

„Sťažovateľka 1 v odvolaní voči vyhláseniu konkurzu namietala, že návrh na vyhlásenie konkurzu nespĺňa zákonom požadované náležitosti v súlade s ust. § 12(2) ZKR, nakoľko v návrhu nie je žiadnym spôsobom odôvodnená platobná neschopnosť dlžníka, v zmysle jej definovania v § 3(2) ZKR.

Konkrétne namietala, že v návrhu je označená len pohľadávka jediného veriteľa - štátu, vymáhaná parciálne dvomi subjektami...

Uplatnená námietka je v skutočnosti dvojitou námietkou:

- ako k pohľadávke uplatnenej daňovým úradom, tak aj k pohľadávke uplatnenej colným úradom, má vecné práva iba jediný subjekt a to štát;

- Colný úrad K. nie je subjekt so všeobecnou právnou subjektivitou a nie je veriteľom z uplatneného titulu.

Odvolací súd sa s týmito námietkami vysporiadal vadne a to tak, že zdôvodnil, prečo je colný úrad spôsobilý konať pred súdom samostatne, avšak nezaujal vôbec žiadne stanovisko k námietke, že colný úrad, vystupujúci v návrhu sám za seba, nemá k uplatnenému nároku žiadne vecné práva a teda, v tejto časti trpí návrh neodstrániteľným nedostatkom vecnej legitimácie...

Tým, že odvolací súd sa s touto námietkou nevysporiadal absolútne žiadnym spôsobom, možno jeho rozhodnutie považovať za jej odmietnutie fiktívnym rozhodnutím, nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov...

Ako vyplýva z návrhu na vyhlásenie konkurzu, navrhovateľom je Slovenská republika, ktorú v konaní zastupuje daňový úrad a predmetom pohľadávky je daňový nedoplatok, konkrétne aj DPH. To znamená, že daňovým veriteľom z DPH je štát...

Ako druhý veriteľ je však označený Colný úrad K., uplatňujúci si svoju pohľadávku... predmetom pohľadávky je nedoplatok na DPH, dovozej prírážke a cle...

ako dane, tak aj clá, predstavujú príjem štátneho rozpočtu a teda v celom rozsahu sa jedná o pohľadávku jediného veriteľa - štátu, v danom prípade Slovenskej republiky. Za tejto situácie majú Sťažovatelia právo profitovať z ochranného ustanovenia § 3(2) ZKR, podľa ktorého je pre účely posudzovania platobnej neschopnosti irelevantné na základe akých právnych titulov tieto pohľadávky vznikli. Podstatné je v tomto zmysle len to, koľkým uplatňujúcim veriteľom tieto označené pohľadávky patria. V prípade daňového úradu je to aj z návrhu na vyhlásenie konkurzu zjavné - Slovenskej republike, za ktorú v tejto veci koná daňové riaditeľstvo - daňový úrad. Rovnako tak aj dane a clá deklarované v návrhu colnicou, rozhodne nemôžu patriť colnici, ale aj v tomto prípade sa jedná o príjem štátneho rozpočtu...

v konkurznom konaní... súd musí skúmať identitu skutočného veriteľa pohľadávky a nemôže akceptovať identitu iba zástupného veriteľa, predstavovaného správcom, konajúceho bez skutočného nositeľa vecného práva...

Právny základ označovania účastníka konania v súdnom konaní, spočíva na vecnej legitimácii. Vecná legitimácia vyplýva z hmotného práva a znamená stav, že niekto je

nositeľom práva vyplývajúceho z právneho predpisu (aktívna legitímácia), alebo je nositeľom povinností (pasívna legitímácia)...

V takomto prípade je však postavenie colného úradu postavením správcu a keďže vecnú legitímáciu má štát, správca nemôže vo veciach daní a ciel v občiansko-súdnom konaní vystupovať vo vlastnom mene. Len označenie správcu za stavu, že vecne legitimovanou osobou je štát, musí viesť k zamietnutiu návrhu pre nedostatok vecnej legitímácie...

Odvolací súd však týmto zdôvodnil len existenciu formálnej procesnej legitímácie colného úradu... odvolací súd vážnym spôsobom pochybil, keď neodlíšil formálnu procesnú legitímáciu colného úradu od jeho vecnej legitímácie z pohľadu titulu..."

D. Podľa sťažovateľov došlo k odopretiu spravodlivosti – „Deneqatio iustitiae“ v namietanom konaní a uznesení krajského súdu zo 16. septembra 2009 v dôsledku prietáhov v inom súdnom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 6 S 118/2007 na základe návrhu sťažovateľky na preskúmanie rozhodnutí colného úradu (rozhodnutí č. j. 1486/2002 z 20. augusta 2002, č. j. 41283/2007-1410 zo 16. augusta 2007 a č. j. EX 1307/2002/KE-M/2/ZK z 26. apríla 2007).

Sťažovatelia k tejto námietke okrem iného uviedli:

„V súčasnosti nie je možné vylúčiť, že v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu správneho orgánu mohla Sťažovateľka 1 uspieť, čím by nastal stav nemožnosti použiť colnicou deklarovaný nárok na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu na jej majetok. Konanie Krajského súdu Košice vo veci 6S/118/2007 s prietáhmi, kedy súd v primeranej lehote vo veci nerozhodol a ani po 16-tich mesiacoch od podania návrhu o veci ani len nezačal rozhodovať, vzhľadom na dôsledky z takéhoto postupu súdu vyplynuvšie, nemožno posúdiť ináč, než odoprenie spravodlivosti súdom, nakoľko namietaným postupom súdu došlo k zmareniu účelu podanej žaloby.“

E. Sťažovatelia ďalej namietali nesprávne rozhodnutie krajského súdu v dôsledku nezohľadnenia neexistencie pohľadávky ďalšieho veriteľa z titulu rozhodnutia colného úradu v dôsledku jej zániku preklúziou.

Podľa sťažovateľov otázku preklúzie, resp. premlčania práva vymáhať splnenie povinnosti uloženej rozhodnutím colného úradu z 22. novembra 2002 bolo namieste posúdiť podľa ustanovení Správneho poriadku (ktorý ustanovuje trojročnú prekluzívnu lehotu na vymáhanie pohľadávky), a nie podľa ustanovení zákona č. 199/2004 Z. z. Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „colný zákon“), ktorý ustanovuje desaťročnú premlčaciu lehotu na vymáhanie pohľadávky), ako to učinil krajský súd.

Podstatou argumentácie sťažovateľov je, že rozhodnutím colného úradu nebol sťažovateľke vymeraný taký colný dlh, pri vymeraní ktorého sa postupuje podľa hmotnoprávných i procesnoprávných ustanovení colného zákona, ale dlh spočívajúci v istej sankcii či postihu za porušenie hmotnoprávných ustanovení colného zákona, pri vymeraní ktorej sa už podľa sťažovateľov postupuje podľa procesnoprávných ustanovení Správneho poriadku, a preto aj posúdenie otázky zániku vymáhateľnosti takejto pohľadávky sa má spravovať podľa ustanovení Správneho poriadku.

Na podporu svojho názoru, že rozhodnutím bol vymeraný istý postih či sankcia, a nie colný dlh, sťažovatelia poukázali na to, že clo za tovar, ktorého sa týkalo aj rozhodnutie colného úradu, *„už bolo v plnej miere vymerané v r. 1996 a 1998 spoločnosti K. s. r. o...“*, a teda v prípade, ak by dotknutým rozhodnutím nešlo o vymeranie postihu, potom by išlo o nezákonné duplicitné vymeranie cla za ten istý tovar, pričom *„Žiadna úprava colného zákona, v žiadnej dobe, neumožňovala a neumožňuje duplicitné vymeranie colného dlhu k tomu istému tovaru...“*.

Zároveň sťažovatelia uviedli, že samotné odkazy v rozhodnutí colného úradu na ustanovenia Správneho poriadku podporujú záver o uložení sankcie či postihu, a nie

colného dlhu. V tejto súvislosti sťažovatelia uviedli: *«Z rozhodnutia vyplýva, že colný orgán začal správne konanie podľa § 18 Zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní a toto správne konanie bolo vedené vo veci určenia colnej hodnoty vymenovaných technologických zariadení. S týmto konaním bolo spojené konanie o vymeraní colného dlhu s tým, že rozhodnutie bolo vydané podľa § 46 Správneho poriadku...»*

colný orgán rozhodnutie o vymeraní colného dlhu nevydal podľa § 36 colného zákona, nazvaného „Rozhodnutie v colnom konaní“...»

Sťažovatelia svoju argumentáciu o vzájomnom vzťahu Správneho poriadku a colného zákona pri aplikácii ustanovení o preklúzii, resp. premlčaní v prípade posúdenia otázky preklúzie, resp. premlčania práva vymáhať splnenie povinnosti uloženej rozhodnutím colného úradu zhrnuli takto: *„§ 397 Colného zákona č. 238/2001 Zb. vymenúva, akým spôsobom môže vzniknúť colný dlh. Uvádzané možnosti je možné rozdeliť do dvoch skupín a to, zákonným postupom podľa zákona a porušením predpisov pri dovoze/vývoze. Ak colný dlh vznikne zákonným konaním dovozcu/deklaranta, pre jeho vymeranie a vybratie sa použije colný zákon nielen ako hmotno-právna norma, ale aj ako norma procesná. Ak sa však konajúci subjekt dopustí colného priestupku alebo colného deliktu, ako procesná norma konania sa vždy použije Správny poriadok. Ako colný zákon tak aj správny poriadok majú vlastné ustanovenia týkajúce sa vydania rozhodnutia a jeho vykonateľnosti...»*

Colný zákon má v tomto konaní postavenie hmotno-právnej normy a jeho postavenie normy lex specialis sa v procesnej stránke konania odráža len vtom, že jeho procesné ustanovenia, riešiacie identické procesné otázky odchyľne od procesnej normy v postavení lex generalis, majú pri posudzovaní prednosť. Colný zákon však otázku preklúzie vôbec nerieši a ani žiadnym svojim ustanovením jej uplatnenie a priori nevylučuje.

Z rozhodnutia teda vyplýva, že colný dlh bol vymeraný v rámci správneho konania a teda tu muselo ísť o porušenie colných predpisov. Colný orgán to v rozhodnutí aj uvádza a to odkazom na § 410(3) colného zákona, ktorý hovorí, že colný dlh sa oznámi colnému dlžníkovi samostatným rozhodnutím, ak colný dlh vznikol iným spôsobom, než prijatím colného vyhlásenia. Teda nie rozhodnutím v colnom konaní, ale rozhodnutím

v colno-správnom konaní, pri postupe podľa správneho poriadku ako procesnej normy konania... “

Sťažovatelia namietali nesprávne rozhodnutie krajského súdu aj v dôsledku nezohľadnenia nulitnosti rozhodnutia colného úradu.

Podľa sťažovateľov je rozhodnutie colného úradu nulitné z dôvodu, že bolo vydané v rozpore s predchádzajúcimi rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v tejto veci, podľa ktorých bolo podľa názoru sťažovateľov namieste konanie vo veci zastaviť.

Ďalej podľa názoru sťažovateľov ak krajský súd otázku preklúzie, resp. premlčania práva vymáhať splnenie povinnosti uloženej rozhodnutím colného úradu posúdil podľa ustanovení colného zákona, týmto v podstate učinil záver, že rozhodnutím colného úradu bol vymeraný colný dlh (a nie sankcia či postih). Záver krajského súdu vzhľadom na už skoršie vymeranie colného dlhu za obdobný tovar spoločnosti K., s. r. o., (na ktoré sťažovatelia poukazujú vo svojej sťažnosti) v otázke premlčania podľa sťažovateľov potvrdzuje nezákonné a neústavné duplicitné vymerania colného dlhu k totožnému tovaru, a tým nulitnosť rozhodnutia colného úradu.

Krajský súd podľa sťažovateľov mal z úradnej povinnosti v odvolacom konaní vyvodiť závery z nulitnosti rozhodnutia colného úradu, čo však opomenul. Sťažovatelia k opomenutiu krajského súdu vyvodiť závery z nulitnosti rozhodnutia colného úradu uviedli aj to, že *„Nástroj na tento postup odvolací súd nesporne mal a to v ust. § 268 OSP, umožňujúcim nariadenie zastavenia právoplatne nariadeného výkonu rozhodnutia.“*

F. Svoju šiestu námietku sťažovatelia vymedzili tak, že *„Pohládávka uplatnená v návrhu colným orgánom, vznikla ako akt práva založený na zaniknutom práve“*, pričom jej podstatou je poukaz na nulitnosť rozhodnutia colného úradu z ďalšieho dôvodu. Sťažovatelia aj v tejto časti svojej argumentácie zdôraznili, že rozhodnutie colného úradu je podľa nich *„založené na colnom delikte“*, pričom podľa nich toto rozhodnutie bolo vydané

po uplynutí premlčacích lehôt na sankcionovanie tohto colného deliktu. Preto je podľa sťažovateľov rozhodnutie colného úradu z tohto dôvodu nulitné, na čo krajský súd pri svojom rozhodovaní neprihliadol.

Pokiaľ ide o návrh sťažovateľov na rozhodnutie ústavného súdu o ich sťažnosti (petit sťažnosti), vymedzili ho takto:

„Sťažovatelia navrhujú Súdu, aby vyslovil porušenie ich základných práv, ľudských práv a základných slobôd Sťažovateľov tak, ako ich títo uviedli v časti II predkladanej sťažnosti.

Sťažovatelia navrhujú Súdu, aby zrušil uznesenie Krajského súdu Košice zo dňa 16. 9. 2009, č. k. 2CoKR/3/2009-228, zrušil uznesenie Okresného súdu Košice I o vyhlásení konkurzu na majetok spoločnosti F. V. s. r. o. K., zo dňa 10. 7. 2009, č. k. 31 K/13/2009 a aby konanie zastavil.

Sťažovatelia navrhujú súdu, aby vyslovil, že rozhodnutie o vymeraní colného dlhu tvoriaceho prílohu k návrhu na vyhlásenie konkurzu, je nulitné.

Sťažovateľka 1 navrhuje Súdu, aby jej priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50 000,- €. Sťažovateľ 2 navrhuje Súdu, aby mu priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000,- €. Sťažovatelia navrhujú Súdu, aby pripustil doplnenie dôvodov tejto navrhovanej výšky dodatočne, po predbežnom preskúmaní sťažnosti a po jej prípadnom prijatí na ďalšie konanie...“

Sťažovatelia požiadali ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov a zároveň požiadali o oslobodenie od súdneho poplatku v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

V súlade s princípom subsidiarity právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovatelia v sťažnosti namietajú porušenie svojich označených základných a iných práv uznesením krajského súdu zo 16. septembra 2009, ktorým krajský súd na základe odvolania sťažovateľky potvrdil uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu na majetok sťažovateľky.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich označených základných a iných práv procesnými pochybeniami a nesprávnymi právnymi závermi krajského súdu.

K namietanému porušeniu základných a iných práv sťažovateľa a k jeho aktívnej legitimácii na podanie sťažnosti

Sťažovateľ ako jediný spoločník sťažovateľky (na majetok ktorej bol vyhlásený konkurz) argumentoval, že priebehom tohto konkurzného konania môže byť dotknutý na svojich právach v dôsledku svojej majetkovej účasti v spoločnosti, a to napriek tomu, že sám účastníkom konkurzného konania nie je.

Obchodný zákonník, ako aj vzťahujúca sa judikatúra a právna teória i prax dôsledne oddeľujú subjektivitu obchodnej spoločnosti od právnej subjektivity jej spoločníkov. Vzhľadom na uvedené nie je možné stotožňovať majetok obchodnej spoločnosti s osobným majetkom jej spoločníkov. Obchodný podiel spoločníka v spoločnosti tvoriaci jeho osobný majetok (aj keď jeho hodnota môže byť závislá od obchodného imania spoločnosti) nie je možné stotožňovať s obchodným imaním a majetkom samotnej spoločnosti.

Vzhľadom na uvedené nie je možné stotožniť sa s tvrdením sťažovateľov, že oprávnenie správcu nakladať s majetkom úpadcu „Zároveň... znamená, že na správcu prechádza súčasne oprávnenie nakladať s majetkom spoločníkov úpadcu a to bez toho, aby títo mali k dispozícii účinný a efektívny prostriedok nápravy ak sú presvedčení, že či už konkurzným konaním alebo konaním správcu v rámci konkurzného konania došlo k porušeniu zákona v ich neprospech. ZKR neoznačuje spoločníkov úpadcu za účastníkov konkurzného konania...“.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

K namietanému porušeniu základných a iných práv sťažovateľky

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a osudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo

skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, *mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, *mutatis mutandis* I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

Ústavný súd konštatuje, že posudzované uznesenie krajského súdu je súladné so zákonom o konkurze a v okolnostiach tohto prípadu nedošlo k takému obmedzeniu práv sťažovateľky, ktoré by dosiahlo ústavnoprávny rozmer.

K námietkam označeným v I. časti v bodoch A a B

Podľa názoru ústavného súdu potvrdenie uznesenia okresného súdu o vyhlásení konkurzu napriek tomu, že je v ňom uvedené už v čase vydania tohto uznesenia neaktuálne sídlo sťažovateľky, ako aj rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa za stavu, keď nebolo rozhodnuté o žiadosti ustanoveného advokáta o zrušenie plnej moci na zastupovanie sťažovateľky, nemožno považovať za také pochybenie krajského súdu, ktoré by svojim charakterom a dôsledkami dosahovalo ústavnoprávny rozmer a signalizovalo možnosť porušenia označených základných a iných práv sťažovateľky.

K námietkam označeným v I. časti v bode C

Sťažovateľka vo svojom odvolaní proti uzneseniu okresného súdu o vyhlásení konkurzu okrem iného uviedla: *„... poukázal na skutočnosť, že navrhovateľom na vyhlásenie konkurzu je Slovenská republika, za ktorú koná Daňové riaditeľstvo - daňový úrad... navrhovateľ Slovenská republika, označil vo svojom návrhu na vyhlásenie konkurzu ako ďalšieho veriteľa dlžníka Colný úrad K... aj v prípade colného úradu sa jedná o pohľadávku štátu a nie Colného úradu K... podľa úpadcu v návrhu na vyhlásenie konkurzu je uvedená jediná pohľadávka len jedného veriteľa - Slovenská republika rozdelená na dve časti... z podaného návrhu na vyhlásenie konkurzu je evidentné že navrhovateľ Slovenská republika, vo svojom návrhu na vyhlásenie konkurzu druhého veriteľa neoznačil, nakoľko ním označený druhý veriteľ je tiež len orgánom štátu, s obmedzene delegovanými právomocami...“*

Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd s týmto odvolacím dôvodom sťažovateľky vysporiadal relevantne a dôsledne, keď uviedol: *„Podľa judikátu Najvyššieho sudu SR zo dňa 17. 12. 2001 (sp. zn. 3Cdo/68/01) právnickou osobou je aj taký subjekt, o ktorom to zákon neustanovuje, ale mu priznáva vlastnosti, ktorými sa právnické osoby charakterizujú (názov, sídlo, vlastnú organizačnú štruktúru, vymedzenie orgánu riadiť a konať v jeho mene, vymedzenie vlastného majetku slúžiaceho na plnenie jeho úloh, vymedzenie zodpovednosti za škodu spôsobenú inému a pod.). Právnickou osobou je preto aj colný úrad lebo ustanovenia colného zákona mu priznávajú vlastnosti právnickej osoby,*

ktorá má spôsobilosť na práva a povinnosti. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, mal odvolací súd za to, že námietka úpadcu uvedená v odvolaní, že v návrhu uvedený ďalší veriteľ nie je veriteľom je neopodstatnená. Vychádzajúc z vyššie citovaných zákonných ustanovení odvolací súd dospel k záveru, že colný úrad je právnickou osobou, ktorá má spôsobilosť mať práva a povinnosti. Podobne aj daňový úrad je právnickou osobou. Ani jeden zo subjektov, teda colný ani daňový úrad nie sú splnomocnencom štátu, ktorí by spravovali pohľadávku štátu a ani nie je možné preto považovať tieto dva samostatné subjekty za zástupcov Slovenskej republiky, za ktorý by mali konať.

Odvolací súd dospel k záveru, že bolo naplnené ust. § 3 ods. 3 ZKR a úpadca má okrem navrhovateľa aj ďalšieho veriteľa uvedeného v návrhu a to Colný úrad K...”

Preto, pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané nenaplnenie hmotnoprávných podmienok na vyhlásenie konkurzu na jej majetok, spočívajúce v neexistencii ďalšieho veriteľa označeného navrhovateľom konkurzu, resp. totožnosti navrhovateľa a ďalšieho veriteľa a námietku nedostatočného vysporiadania sa s týmto odvolacím dôvodom sťažovateľky, ani tieto námietky ústavný súd nevyhodnotil ako spôsobilé preukázať možnosť porušenia označených základných a iných práv sťažovateľky.

K námietkam označeným v I. časti v bode D

Sťažovateľka namietala porušenie ňou označených základných a iných práv v posudzovanom konaní v dôsledku preťahov v inom ako posudzovanom súdnom konaní, a to v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 6 S 118/2007.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že predmetom súdneho konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 6 S 118/2007 bolo okrem iného preskúmanie rozhodnutia colného úradu č. j. EX 1307/2002/KE-M/2/ZK z 26. apríla 2007. Predmetné rozhodnutie netvorilo prílohu sťažnosti, avšak z jeho spisovej značky a ďalších sťažovateľkou uvedených tvrdení sa možno domnievať, že išlo o rozhodnutie o exekučnom vymáhaní pohľadávky ďalšieho veriteľa z titulu rozhodnutia colného úradu.

Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že jediná súvislosť mohlo mať označené súdne konanie s posudzovaným súdnym konaním v tom, že posúdenie namietanej nulitnosti a vykonateľnosti rozhodnutia colného úradu (ak tieto boli sťažovateľkou namietané aj v označenom súdnom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 6 S 118/2007) vzhľadom na neexistenciu iných záverov iného súdu v tejto otázke bolo plne v právomoci krajského súdu v posudzovanom konaní.

Vzhľadom na uvedené argumentácia sťažovateľky o negatívnom dopade ňou označených prietáhov v inom ako posudzovanom súdnom konaní (konaní vedeného krajským súdom pod sp. zn. 6 S 118/2007) nepreukazuje žiadnu príčinnú súvislosť s možnosťou porušenia označených základných a iných práv v posudzovanom konaní a v ňom vydaným uznesením krajského súdu zo 16. septembra 2009.

K námietke nesprávneho posúdenia preklúzie, resp. premlčania práva vymáhať splnenie povinnosti uloženej rozhodnutím colného úradu označenej v I. časti v bode E

Ústavný súd sa plne stotožňuje s právnymi závermi krajského súdu v otázke posúdenia preklúzie, resp. premlčania práva vymáhať splnenie povinnosti uloženej rozhodnutím colného úradu, ktorý uviedol: „Čo sa týka námietky, že tento colný dlh bol prekludovaný dňa 12. 3. 2006 a že už neexistuje, k tomuto odvolací súd uvádza, že podľa zákona č. 199/2004 Z. z. (Colný zákon) ust. § 60 ods. 1 právo vyberať a vymáhať nedoplatok colného dlhu sa premlčuje uplynutím 10 rokov od konca roka, v ktorom sa stal nedoplatok splatný. Vzhľadom k tomu, že nedoplatok sa stal splatným v roku 2003 ku dňu vyhlásenia konkurzu neuplynula ešte 10 ročná premlčacia lehota na vymáhanie colného dlhu. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom úpadcu, ktorý v odvolaní uvádza, že colný úrad ako správny orgán má uplatňovať pri preklúzii správny poriadok a nemôže ho nahrádzať inštitútom premlčania, v zmysle colného zákona. Colný úrad je povinný sa riadiť colným zákonom (ako zákonom *lex specialis*) a nie pri počítaní lehôt ohľadom premlčania vychádzať zo správnych zákonov...“

Závery krajského súdu sa nevyznačujú arbitrárnosťou a sú ústavne prijateľné.

Ústavný súd dodáva, že nezávisle od toho, či rozhodnutím colného úradu uložená povinnosť plnenia vznikla „*zákonným postupom podľa zákona*“, alebo z porušenia colných predpisov, v oboch prípadoch ide o colný dlh, pričom uvedené korešponduje aj so samotným tvrdením sťažovateľky, ktorá uviedla: „*§ 397 Colného zákona č.238/2001 Zb. vymenúva, akým spôsobom môže vzniknúť colný dlh. Uvádzané možnosti je možné rozdeliť do dvoch skupín a to, zákonným postupom podľa zákona a porušením predpisov pri dovoze/vývoze.*“ Z uvedeného vyplýva, že pri vymáhaní colného dlhu nie je namieste aplikácia iného než colného zákona.

K námietke nesprávneho posúdenia nulitnosti rozhodnutia colného úradu označenej v I. časti v bodoch E a F

Všetky skutočnosti, v ktorých sťažovateľka videla dôvody tzv. nulitnosti či nezákonnosti rozhodnutia colného úradu, sú takými skutočnosťami, ktoré sťažovateľka mala možnosť namietať využitím prípustných opravných prostriedkov proti tomuto rozhodnutiu. Sťažovateľka tieto opravné prostriedky aj využila a rozhodnutie colného úradu bolo ako zákonné a správne potvrdené aj v rámci jeho preskúmania najvyšším súdom.

Krajskému súdu preto v konaní o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu ako súdu konkurzného o vyhlásení konkurzu na majetok sťažovateľky neprináleží posudzovať správnosť a zákonnosť právoplatného a vykonateľného rozhodnutia štátneho orgánu (v danom prípade colného úradu) za stavu, keď k zmene alebo zániku takého rozhodnutia nedošlo iným rozhodnutím štátneho orgánu či všeobecného súdu.

Vzhľadom na uvedené neprihliadanie krajského súdu na námietky nulitnosti rozhodnutia ďalšieho veriteľa označeného navrhovateľom konkurzu v posudzovanom

konaní nie je možné považovať za odmietnutie spravodlivosti a nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označených základných a iných práv.

Ústavný súd z už uvedených dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2010